

معرفیهای گزارشی

فرقان، و در ضمن آن از بلاها و فلسفه وجودی آنها، مالکیت مطلق خداوند بر هستی، نشانه‌های بندگان وارسته خداوند، توکل و حقیقت آن و... بحث شده است.

حدیث

۱. کلیات مفاتیح الجنان. شیخ عباس قمی. (چاپ چهارم: تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۰). ۱۱۳۳ص، جیبی.

۲. شناخت امام عصر. احمد سیاح. (تهران، نشر اسلام، ۱۳۷۰). ۱۲۸ص، رقعی. این کتاب مشتمل است بر چهل حدیث در مناقب و فضایل و ظهور امام زمان-عج- در لابلای احادیث، چهل غزل و قصیده از شاعران معاصر در موضوع یاد شده ضمیمه شده است.

۳. نهج البلاغه. ترجمه دکتر اسدالله مبشری. (تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۱). ۹۳۵+۵۰۴ص، وزیری.

چهارمین چاپ ترجمه شیوا و استوار روانشاد دکتر اسدالله مبشری است که پیشتر در سه جزء نشر یافته بود و اکنون در یک جلد منتشر می‌شود.

۴. شناخت امام مبین. احمد سیاح. (تهران، نشر اسلام، ۱۳۷۰). ۱۲۸ص، رقعی. چهل حدیث با ترجمه در شناخت مناقب و فضایل

کلیات

۱. فرهنگ اصطلاحات علوم و تمدن اسلامی: فارسی-انگلیسی. تدوین محمدتقی اکبری و دیگران. ویراسته بهاءالدین خرمشاهی. (چاپ اول: مشهد، بنیاد پژوهشهای اسلامی آستان قدس رضوی، ۱۳۷۰). ۶۸۱ص، رقعی. «برابر نامه اصطلاحات علوم و فنون و کلمات فرهنگدار پر تداول و پر تواتر تمدن اسلامی است. این فرهنگ در دو روایت فارسی-انگلیسی، و انگلیسی-فارسی تدوین شده است.» در پیشگفتار ویراستار، به تفصیل از ساختار و محتویات کتاب و طرز استفاده از آن بحث شده است.

تفسیر

۱. سیمای انسان کامل در قرآن. جعفر سیمانی. (چاپ چهارم: قم، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۱). ۳۷۸ص، رقعی. تفسیری است گسترده و خواندنی از آیات سوره

اکنون چاپ سوم آن منتشر شده است. کتاب در هشت قسمت و فصول متعددی تبویب شده است. بخشهای اصلی آن عبارت است از: عقل و علم، اعتقادات، عبادات، سیاسیات، اخلاق عمومی، تربیت نفس، دنیا و موضوعات متفرقه. در ذیل تمام روایات، منابع متعدد آنها یاد شده است و در پایان تمام عناوین اصلی و فرعی بر اساس الفبا فهرست شده است. روایات این کتاب از لابلای افزون بر دوستمنبع حدیثی استخراج گردیده است. تبویب کتاب، دقیق و احادیث آن زودیاب است.

فقه

۱. نظارت ملی یا امر بمعروف و نهی از منکر.

علیزاده حسن آبادی. (قم، مؤلف، ۱۳۷۱). ۱۳۵ص،
رقعی.

بحث و بررسی کوتاهی است از امر به معروف و نهی از منکر و مصادیق آن. آیاتی از قرآن درباره این مسأله، و مصادیق معروف و منکر، روایات درباره آن موانع و آفات امر به معروف و نهی از منکر، رابطه امر به معروف و نهی از منکر با نصیحت، از جمله عناوین فصول این کتاب است.

۲. امر به معروف و نهی از منکر. حسین نوری.

ترجمه محمد محمدی اشتهاردی. (چاپ دوم: قم، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم، ۱۳۷۱). ۳۱۷ص، رقی.

پژوهشی است گسترده در امر به معروف و نهی از منکر که در شش فصل سامان یافته است: امر بمعروف و نهی از منکر از دیدگاه قرآن، بررسی روایات از پیامبر(ص) و امامان(ع)، بررسی معنی دو واژه معروف و منکر، چگونگی حکم امر به معروف و نهی از منکر، شرایط امر بمعروف و نهی از منکر،

امیرالمؤمنین-ع- به همراه اشعاری از شاعران معاصر درباره فضایل و ولایت آن بزرگوار

۵. شرح صد کلمه امیرالمؤمنین علی بن

ابیطالب(ع). ابن میثم بحرانی. ترجمه عبدالعلی صاحبی. (مشهد، بنیاد پژوهشهای اسلامی آستان قدس رضوی. ۱۳۷۰). ۲۸۷ص، وزیری.

سالها پیش صد کلمه از کلمات بلند علی-ع- را به شرح ابن میثم بحرانی، شارح گرانقدر نهج البلاغه، و شرح عبدالوهاب، مرحوم محدث ارموی با عنوان منهاج العارفین به چاپ رساند. این شرح ابن میثم مانند شرح نهج البلاغه وی آکنده است از تحقیقات ژرف و نکته یابیهای خواندنی و دقیق. اکنون هر دو شرح، با ترجمه ای روان و خواندنی در دسترس علاقمندان کلام علوی قرار گرفته است.

۶. راهنمای تحقیق (المعجم المفهرس لالفاظ

نهج البلاغه). محمد دشتی. (قم، دفتر نشر امام علی-ع- ۱۳۷۱). ۱۶۸ص، وزیری.

المعجم المفهرس لالفاظ نهج البلاغه، فرهنگ واژه‌ای کارآمدی است در جهت یافتن واژه‌ها و جمله‌های نهج البلاغه. در باب این فرهنگ گرانقدر پیشتر سخن گفته ایم (ر.ک: آینه پژوهش، سال ۲، شماره ۲، ص ۹۱). اکنون جناب دشتی با یافتن و تنظیم واژه‌های فارسی معادل عربی کوشیده است تا بهره‌وری از آن را برای کسانی که با ادبیات عرب آشنایی کامل ندارند، سهل کند.

۷. الحكم الزاهره عن النبی و عترته

الظاهره(ع). علیرضا صابری یزدی. (چاپ سوم: قم، دفتر انتشارات اسلامی، ۱۳۷۰). ج ۱، ۴۱۶ص، وزیری. جلد اول از مجموعه روایتی موضوعی است که

مراتب و مراحل امر بمعروف و نهی از منکر، یادآوری کنم که این کتاب ترجمهٔ بحثهای فقهی درس خارج حضرت آیت الله حسین نوری است که متن آن سالها پیش منتشر شده بود.

۳. نظام سهم بری در اسلام: مزارعه و مساقات. محمدحسین ابراهیمی. (چاپ اول: تهران، سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۰). ۱۳۲ ص، رقعی.

کتاب حاضر عهده دار تحقیق دربارهٔ مزارعه و مساقات از دیدگاه اسلام است و در دو بخش و شش فصل سامان یافته است. بخش اول تحت عنوان مزارعه، در فصل اول آن به کشاورزی از دیدگاه قرآن و روایات پرداخته شده و در فصل دوم به نقش دولت در کشاورزی. فصل سوم عهده دار بحث از مزارعه، از دیدگاه فقه است و در فصل چهارم آن به شرایط و عوامل مزارعه پرداخته شده است. فصل دوم کتاب تحت عنوان مساقات، در ضمن دو فصل از اهمیت درختکاری و مساقات در اسلام، و شرایط و ارکان مساقات، بحث شده است. مباحث کتاب در عین اتقان و استناد به منابع معتبر و پژوهشها و نوآوریهای مؤلف، بسیار روان و سهل التناول نگاشته شده و برای پژوهندگان مسائل اقتصادی، سودمند است و راهگشا. کتاب حاضر بخشی از تحقیقات مؤلف در حوزهٔ مباحث اقتصادی است و جلدهای بعدی آن نیز منتشر خواهد شد. کوشش مؤلف، ستودنی است و امید می رود که این تحقیقات ادامه یابد.

۴. ندبه و نشاط. احمد زمرّدیان. (تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۱). ۷۸۹ ص، وزیری. شرحی است گسترده و روان بر دعای معروف «ندبه». مؤلف ابتدا دربارهٔ سند دعا بحث کرده و سپس گزارشی آورده اند از آثار نگاشته شده در شرح این دعا.

سپس شرح آن را شروع کرده اند و در ذیل حملات آن با تکیه به آیات و روایات و مباحث و معارف اسلامی به تفصیل بحث کرده و حقایق بلندی را در قالب شرح دعا عرضه کرده اند. حقیقت معنای حمد، معنی وحی، توسّل، سرگذشت برخی از پیامبران، تحقیقی دربارهٔ تأویل، تبیین دقیق «صراط مستقیم»، گوشه هایی از زندگانی علی - ع - و مجاهدتهای آن بزرگوار در راه اسلام، قیام حضرت ولی عصر - ع - و چگونگی آن برخی از مباحث سودمند کتاب را تشکیل می دهد.

فلسفه و کلام

۱. برگزیدهٔ افکار راسل. رابرت اکتر. ترجمهٔ عبدالرحیم گواهی. نقد و بررسی محمدتقی جعفری. (چاپ دوم: تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۰). چهارده + ۳۴۴ ص، رقعی.

گزیده ای از افکار برتراند راسل در مسائل روانشناسی، مذهب، امور جنسی، تعلیم و تربیت، سیاست و اخلاقیات، در ضمن چند بخش آورده شده است. نقد استاد محمدتقی جعفری، به خواننده امکان می دهد تا با دید نقادانه ای افکار راسل را مورد بررسی قرار دهد.

۲. همراه با راستگویان. سیدمحمد تیجانی سماوی. ترجمهٔ سید محمدجواد مهری. (چاپ اول: قم، بنیاد معارف اسلامی، ۱۳۷۰). ۴۱۵ ص، رقعی.

عنوان بخشهای کتاب عبارت است از: قرآن کریم نزد اهل سنت و شیعه امامیه، سنت پیامبر از نظر اهل سنت و شیعیان، عقاید نزد شیعیان و اهل سنت، ولایت علی - ع - در قرآن کریم، قضا و قدر، اختلاف در واگذاری پیامبر، اختلاف سنی و شیعه در سنت نبوی، عقاید شیعه که از نظر اهل سنت نکوهیده است.

۵. دعوت مسیحیان به توحید. مصطفی حسینی

طباطبایی. (تهران، مؤلف، ۱۳۷۰). ۱۴۰ص،
وزیری.

مؤلف در این اثر کوشیده است با نقد و ارزیابی عقاید مسیحیان در میزان قرآن و انجیل، نااستواری عقاید آنان را به اثبات رساند و در پرتو این تعالیم، آنان را به توحید دعوت کند. کتاب حاضر دارای پنج فصل است: در فصل اول از سابقه تثلیث سخن رفته و در فصل دوم از توحید و تثلیث در دعوت مسیح. فصل سوم شبهات عالمان مسیحی را درباره تثلیث بیان می کند و فصل چهارم لوازم و آثار زیانبار آن را می شناساند و بالاخره فصل پنجم که پایان بخش کتاب است، عهده دار بحث از شخصیت حقیقی و والای حضرت مسیح از دیدگاه قرآن است.

۶. فاستلوا اهل الذکر. محمد تیجانی سماوی.

(قم، انتشارات شریف رضی، ۱۴۱۲). ۳۵۴ص،
وزیری.

این کتاب سومین اثر خواندنی و جالب دانشمند دیده ور و هوشمند، جناب دکتر تیجانی است که پس از اتم اهتدیت و لأکون مع الصادقین نگاشته است. در این کتاب وی به نقد و بررسی دیدگاه فریقین و اثبات برتری و ولایتی اندیشه شیعی در مسأله توحید، پیامبر-ص- اهل البیت-ع- صحابه، خلفاء، خلافت و حدیث پرداخته و محتوای صجحین را در میزان نقد نهاده است. این کتاب نقد دو کتاب پیشین نویسنده، خواندنی و جذاب است.

۷. پیرامون قرآن و عهدین. مرتضی باقریان

همایونشهری. (قم، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۱). ۱۸۲ص، جیبی.

۳. نسخ و بداء: معمای عمر و روزی. سید فضل

الله میرشفیعی. (قم، مؤلف، ۱۳۷۰). ۱۱۱ص،
رقعی.

کتاب در یک مقدمه و دو بخش به بحث و بررسی مسأله نسخ و بداء پرداخته است. در بخش اول کتاب از تعریف نسخ، شرایط و فلسفه آن، نسخ در قرآن و معیارهای تشخیص ناسخ و منسوخ در قرآن بحث شده است و در بخش دوم از تعریف بداء، بداء در دیدگاه عالمان، فایده بداء شبهات وارد شده بر بداء و پاسخ آن سخن رفته است.

۴. الأفصاح. ابو عبدالله محمدبن محمد (شیخ

مفید). تحقیق بنیاد بعثت. (قم، بنیاد بعثت،
۱۴۱۲). ۲۹۶+۴۸ص، وزیری.

این کتاب اثر گرانقدر شیخ مفید-رضوان الله علیه- است در امامت که بیشتر از چگونگی تصحیح و تحقیق آن سخن گفته ایم. (شماره ۲، ص ۵۰). اکنون یادآوری کنیم که الأفصاح در این چاپ همراه است با رساله کوچکی از شیخ مفید با عنوان «ایمان ابی طالب» که بر اساس نسخه ای از مشهد تصحیح شده و با نسخه چاپی آن مقابله گردیده است. محققان در این رساله مانند «الأفصاح»، واژه های دشواریاب را معنا کرده و منابع منقولات را استخراج نموده و اشعار ابی طالب را با دیوان وی مقابله کرده و مواردی از آن را شرح کرده آند. در مقدمه، کتابشناسی «ایمان ابی طالب» با شناسایی سی و هفت کتاب آده است. افزون بر اینها، کتاب مقدمه ای دارد کوتاه در زندگی شیخ مفید و شیوه تصحیح و تحقیق فکتاب. فهرستهای فنی هر دو کتاب در پایان هر یک به طور جداگانه آمده است.

بحثهایی است درباره قرآن، تورات و انجیل. برخی از عناوین آن چنین است:

کاملترین کتابهای آسمانی، تنها کتاب تحریف نشده، دلایل عدم تحریف قرآن، معجزه چیست و اعجاز قرآن کدام است، تحریف عهدین، تناقض آنها، سیر نگارش و تدوین انجیلها و....

۸. حلیة الأبرار فی احوال محمد و آل الأطهار. سید هاشم بحرانی. تحقیق بنیاد معارف اسلامی. (قم، بنیاد معارف اسلامی، ۱۴۱۱). ج ۱، ۴۳۷ ص، وزیری.

این کتاب از آثار گرانقدر عالم بزرگوار و محدث سختکوش، علامه سید هاشم بحرانی است. کتاب، تبویبی نیکو دارد و دارای اطلاعات ارزشمندی درباره ائمه معصومین-ع- است. پیشتر از این کتاب یاد کرده ایم. (شماره ۷، ص ۶۸).

۹. مرجئه: تاریخ و اندیشه. رسول جعفریان. (قم، نشر خرم، ۱۳۷۱). ۲۳۹ ص، رقعی.

شناخت جریانهای فکری و نحله های مذهبی و فرقه های سیاسی در حوزه فرهنگ اسلامی به همان اندازه که لازم و کارآمد و سودمند است، دشوار و پیچیده نیز هست. منابع مهم و شناخته شده جریان شناسی و فرق اسلامی غالباً پیراسته از اشتباه و غرض ورزی نیست، از این روی مراجعه بدانها بدون نقد و تحلیل و ارزیابی با دیگر منابع، نوعاً راهی به جایی نمی برد و نتایج به دست آمده معمولاً تباه است. لذا در شناخت و شناسایی جریانهای فرهنگ اسلامی و تأثیر و تأثرهای آنان، بیش از هر چیز باید به منابع معتمد آن فرق و اخبار و گزارشها و نصوص پیدا و پنهان تاریخی اعتقادی که پراکنده شده در اینجا و آنجا

منابع کهن و دست اول است، مراجعه کرد. و شاید توان گفت یکی از نموده های شایسته پژوهش مورد گفتگو درباره مرجئه، همین کتاب است. مؤلف در آغاز، نکات قابل توجهی را درباره چگونگی پژوهش در عقاید فرق اسلامی یادآوری می کند. سپس با بحث از معنای لغوی و اصطلاحی مرجئه و دیدگاه معتقدان به این جریان و بحث مسأله ایمان و عمل در منظر نحله های مختلف، و شناسایی جایگاه تاریخی مرجئه در دقایق اسلامی، می کوشد شناخت تازه ای از این فرقه به دست دهد. به هر حال کتاب حاضر به عنوان دیدگاه تا حدود جدیدی درباره مرجئه و با استناد دقیق به منابع و مصادر مختلف، قابل توجه و شایان تأمل است.

۱۰. شیعه. علامه سید محمدحسین طباطبائی. (تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۱). ج ۴، ۴۶۵ ص، رقعی.

بخش اول از مجموعه بحثها و مذاکرات علامه طباطبائی با پروفسور هانری کربن، همراه با تعلیقات و توضیحات سودمند آقایان علی احمدی میانجی و سید هادی خسروشاهی است. کتاب در ضمن «عنوان کلی: مکتب تشیع و بیانات ائمه شیعه و اندیشه فلسفی به تفصیل درباره چگونگی پدید آمدن شیعه، روش شیعه در علوم، و طرز تفکر فلسفی در بیانات پیشوایان شیعه و مسأله ولایت بحث کرده است. در توضیحات کتاب دهها مطلب تاریخی و عقیدتی مستند و متکی به منابع معتمد و کهن آمده است که کتاب را خواندنی تر و سودمندتر نموده است. متأسفانه کتاب نه تنها از فهرستهای فنی تهی است، که فهرست موضوعات متن و توضیحات را نیز ندارد. اکنون که جناب خسروشاهی و دفتر نشر فرهنگ به عرضه مجموعه آثار علامه همت

ورزیده اند، شایسته است از هرچه دقیق و سودمند و کارآمد عرضه کردن آن دریغ نورزند.

آن نوشته اند: شرحی است مزجی در جهت تبیین مقاصد مؤلف و تمام مطالب آن گشوده شده است و...

فقه و اصول

۱. الوافیه فی اصول الفقه. عبدالله بن محمد بشروی (فاضل تونی). تحقیق سیدمحمد حسین رضوی. (قم، مجمع الفكر الاسلامی، ۱۴۱۲). ۴۱۱ص، وزیری.

وافیه، از متون مهم و دقیق و گرانقدر اصولی است. پیشتر از جایگاه والای آن در دانش اصول و چگونگی تصحیح و تحقیق آن سخن گفته ایم. (شماره ۲، ص ۵۲). اکنون بر آنچه در شماره یاد شده آورده ایم، اضافه کنیم که محقق محترم مقدمه ای نوشته است بسیار سودمند در شرح آثار مؤلف و تحلیل محتوای کتاب و جایگاه آن در دانش اصول و شیوه تحقیق و تصحیح آن. حروفچینی، چاپ و صحافی کتاب، دقیق و چشم نواز است.

۲. رساله نوین: حاوی فتاوی حضرت آیت الله العظمی امام خمینی. عبدالکریم بی آزار شیرازی. (چاپ پانزدهم: تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۱). مشتمل است بر بخش عبارت فتاوی حضرت امام-رضوان الله علیه- به همراه نگاهی کوتاه به اصول اعتقادی و تاریخچه فقه و اجتهاد.

۳. شرح عبدالصاحب علی المکاسب. سیدمحمد مهدی مرتوضی لنگرودی. (قم، انتشارات مفید، ۱۴۱۲). ج ۱ و ۲، ۳۲۷ + ۲۷۶ص، وزیری.

شرح مزجی و کاملی است بر کتاب مکاسب شیخ انصاری-رضوان الله علیه- مؤلف در توضیح چگونگی

۴. رساله نوین: مسائل اقتصادی، ترجمه بحثهایی از تحریرالوسیله امام خمینی. گردآوری عبدالکریم بی آزار شیرازی. (چاپ پنجم: تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۱). ۳۰۴ص، وزیری.

عناوین بخشهای کتاب عبارت است از: اقتصاد سیاسی، اقتصاد مردمی، اقتصاد کشاورزی، اقتصاد بازرگانی و اقتصاد صنعتی.

۵. رساله نوین: ترجمه بحثهایی از تحریرالوسیله امام خمینی. گردآوری عبدالکریم بی آزار شیرازی. (چاپ نهم: تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۱). ۲۷۹ص، وزیری.

عناوین بخشهای کتاب عبارت است از: تشکیل خانواده، حقوق خانواده، تغذیه و بهداشت، تفریح و سرگرمیهای حلال و حرام، طلاق، مرگ و ارث.

۶. رساله نوین: ترجمه بحثهایی از کتاب البیع و تحری الوسیله امام خمینی. گردآوری عبدالکریم بی آزار شیرازی. (چاپ دوم: تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۱). ۴۰۴ص، وزیری.

قسمت اول کتاب حاضر تحت عنوان کشور داری، مشتمل بر این مباحث است: حکومت قانون، حکومت مردم و خدمتگزاران. قسمت دوم با عنوان مسائل حقوقی، شامل مباحث ذیل است: حقوق قضائی و حقوق جزائی.

اخلاق

۱. روشهای تبلیغ و سخنرانی. احمد صادقی اردستانی. (قم، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۰). ۲۸۰ ص، رقعی.

این کتاب در یک پیشگفتار و دوازده فصل به وضع تبلیغ در جهان و روشهای سخنرانی و تبلیغ و گستراندن پیام پرداخته است. در فصل اول از نقش عمل مبلغ در کارآیی تبلیغ سخن رفته و در فصل دوم برترین گفتار از منظر قرآن نموده شده است. زیانهای تبلیغ بدون علم، مراعات قاعده تدریج در تبلیغ، رعایت استعدادها و زمینه های روانی برای گستراندن پیام، توجه به شرایط زمانی و مکانی در تأثیر تبلیغ، ویژگیهای ابلاغ رسالت، اخلاص و آثار آن در تبلیغ، تحمل مشقت و سختکوشی در ابلاغ پیام و شیوه های سخنرانی، از دیگر مباحث کتاب است. مباحث کتاب با توجه به واقعیتها و با استناد به حقایق تاریخی عرضه شده و از این روی اثری است آموزنده و جالب.

تاریخ

۱. تاریخ سیاسی اجتماعی پاره و اورامانات. پیرام و گد بیگی. (چاپ اول: تهران، مؤلف، ۱۳۶۹). سی و نه + ۸۸۴ ص، وزیری. مصور. گزارشی از وقایع بیست ساله (۱۳۴۸ - ۱۳۶۸) پاره و اورامانات که در ضمن آن به وقایع دوران انقلاب توجه بیشتر شده است.

۲. حیاة النبی و سیرته. محمد قوام و شنوی. (قم، مؤلف، ۱۴۱۲). ۳۸۴ ص، وزیری. اولین جلد از مجلدات سه گانه سیره پیامبر است و شامل گزارش حوادث زندگانی آن حضرت، جنگها و

وقایع مربوط به آن حضرت در مکه و مدینه بر اساس منابع کهن و مهم عامه است که مؤلف بزرگوار آن را بر اساس پیشنهاد حضرت آیت الله العظمی بروجردی - رضوان الله علیه - تدوین کرده است. مؤلف در مقدمه کتاب نوشته اند: «جمعه من المصادر و المعتبره عند العامه...». اما در متن کتاب به منابع مهم شیعه نیز مراجعه شده است.

۳. فرازهایی از تاریخ پیامبر اسلام. جعفر سبحانی. (تهران، حوزه نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت، ۱۳۷۱). ۵۳۶ ص، وزیری. گزیده ای است از کتاب فروغ ابدیت و شامل گزارش زندگانی پیامبر - ص - و حوادث بیست و سه سال حیات آن بزرگوار.

۴. پس از پنجاه سال: پژوهشی تازه پیرامون قیام حسین علیه السلام. سید جعفر شهیدی. (چاپ چهاردهم: تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۱). ۲۱۶ ص، رقعی.

پژوهشی است عالمانه درباره قیام امام حسین - ع - همراه با تأملی در تاریخ ظهور اسلام و چگونگی به خلافت رسیدن خلفا. در پایان کتاب به قیام مختار پرداخته شده است. این کتاب در ضمن سی بخش تنظیم شده و نکات مهمی درباره قیام سرور شهیدان را مورد بحث و بررسی قرار داده و نثر روان و زیبایی نویسنده، کتاب را خوشخوان و دلپذیر کرده است.

۵. جغرافیای تاریخی و انسانی شیعه در جهان اسلام. رسول جعفریان. (قم، انتشارات انصاریان). ۲۱۶ ص، رقعی. گزارشی است کوتاه از پیشنهاد تشیع در کشورهای

مختلف با نگرشی به وضع کنونی آنها در ادامه این بحث مقالات جغرافیای دینی ایران در قرن هشتم، مراسم انتظار در شهرهای شیعه، طبری و اهل حدیث، طبری و تشیع، و بالاخره گزیده کتابشناسی فرق اسلامی آمده است. کتاب حاضر بر روی هم خواندنی و سودمند است و در بخشهای مختلف آن خواننده اطلاعات تاریخی و آگاهیهای اجتماعی و اعتقادی جالبی به دست خواهد آورد. گویا ضرورت فهرستهای متنوع برای چنین کتابی جای تردیدی ندارد، اما این کتاب از فهرستهای فنی تهی است.

۶. اربعة قرون من تاريخ العراق الحديث. جعفر الخياط. (قم، انتشارات الشریف الرضی، ۱۴۱۲). ۴۶۰ ص، وزیری.

این کتاب در دوازده فصل به تفصیل به تاریخ چهار قرن از تاریخ عراق (۱۵۰۰-۱۹۰۰ م، ۹۰۶-۱۳۱۸ ق) پرداخته است. کتاب دارای اطلاعات سودمند و آگاهیهای کارآمد تاریخی از حاکمان عراق، نبردها، و مسائل سیاسی و اجتماعی است.

۷. زینب الكبرى: بنت امیر المؤمنین علی بن ابیطالب (ع). جعفر نقدی. (قم، مؤسسه امام حسین (ع)، ۱۴۱۱). ص، وزیری.

کتابی است دقیق و ارزشمند درباره زندگانی حضرت زینب - سلام الله علیها. مؤلف درباره شخصیت علمی، اخلاقی و اجتماعی آن بزرگوار به تفصیل بحث کرده و روایات درباره آن حضرت را گزارش کرده و درباره کرامات و سختکوشیهای پیامبر خون و قیام، حضرت زینب به گستردگی سخن گفته است. کتاب بر روی هم اثری است تحقیقی و سودمند.

مجموعه الآثار. کنگره جهانی حضرت رضا (ع). (مشهد، ۱۴۱۲). ج ۱، ۳۴۲ ص، وزیری.

اولین بخش از مجموعه مقالات عربی ارائه شده به کنگره جهانی حضرت رضا - ع - است که موضوع آن بررسی شخصیت امام موسی بن جعفر - ع - بود. در این جلد، ابتدا مقاله بلند و دقیق «المدخل الى الأمة»، به خامه آقای محمدمهدی آصفی آمده است. سپس مقاله آقای استادی با عنوان «احتجاج الأئمة (ع) مع مخالفهم فی اثبات انهم ابناء رسول الله (ص)». این بحث به لحاظ تاریخی و چگونگیهای تاریخ صدر اسلام و تلاش حاکمان در تثبیت حاکمیتها، جبارانه، تنبیه آفرین است. سپس مقاله آقای سید محمد خامنه ای است در جهت تبیین برخی از قواعد فقهی در احادیث امام موسی بن جعفر - ع -. پس از آن مقاله آقای مؤمن در بررسی برخی از قواعد اصولی در پرتو روایات امام آمده و موضع امام کاظم - ع - در مقابل فقیهان اهل سنت پایان بخش کتاب است.

۸. مجموعة الآثار. کنگره جهانی حضرت رضا (ع). (مشهد، ۱۴۱۲). ج ۲، ۳۶۳ ص، وزیری.

دومین بخش از مجموعه مقالات عربی عرضه شده به کنگره جهانی حضرت رضا - ع - است که مقالات آن درباره شخصیت و زندگانی امام هفتم - ع - می باشد. در این جلد، مجموعاً نه مقاله عرضه شده است که درباره طب و کیمیا در احادیث امام - ع - عباسیان و رویارویی با جریانهای فکری زمان امام - ع -، شیوه عباسیان در تثبیت سلطه بر مردم، جلوههای سیاسی زندگانی امام موسی بن جعفر - ع - نقش امام - ع - در حیات امت اسلامی، شیوه تربیت در منظر امام - ع -، مادر امام و همسران و دخترانش، و عظمت و شخصیت امام - ع - بحث و بررسی شده است.

مقاله «معالم الحياة السياسية للامام موسی کاظم (ع)»، «دور الامام کاظم (ع) فی الحياة الاسلامیه»

جلد، ابتدا مقاله بلند و دقیق «المدخل الى الأمة»، به خامه آقای محمدمهدی آصفی آمده است. سپس مقاله آقای استادی با عنوان «احتجاج الأئمة (ع) مع مخالفیهم فی اثبات انهم ابناء رسول الله (ص)». این بحث به لحاظ تاریخی و چگونگیهای تاریخ صدر اسلام و تلاش حاکمان در تثبیت حاکمیت‌های جبارانه، تنبّه آفرین است. سپس مقاله آقای سید محمد خامنه‌ای است در جهت تبیین برخی از قواعد فقهی در احادیث امام موسی بن جعفر-ع-. پس از آن مقاله آقای مؤمن در بررسی برخی از قواعد اصولی در پرتو روایات امام آمده و موضع امام کاظم-ع- در مقابل فقیهان اهل سنت پایان بخش کتاب است.

۱۰. مجموعه الآثار. کنگره جهانی حضرت

رضا (ع). (مشهد، ۱۴۱۲). ج ۲، ص ۳۶۳، وزیری.

دومین بخش از مجموعه مقالات عربی عرضه شده به کنگره جهانی حضرت رضا-ع- است که مقالات آن درباره شخصیت و زندگانی امام هفتم-ع- می باشد. در این جلد، مجموعاً نه مقاله عرضه شده است که درباره طب و کیمیا در احادیث امام-ع- عباسیان و رویارویی با جریانهای فکری زمان امام-ع-، شیوه عباسیان در تثبیت سلطه بر مردم، جلوه‌های سیاسی زندگانی امام موسی بن جعفر-ع- نقش امام-ع- در حیات امت اسلامی، شیوه تربیت در منظر امام-ع-، مادر امام و همسران و دخترانش، و عظمت و شخصیت امام-ع- بحث و بررسی شده است.

مقاله «معالم الحياة السیاسیه للامام موسی کاظم (ع)»، «دور الامام کاظم (ع) فی الحياة الاسلامیه» و «دراسة الاسالیب التي أتبعها العباسيون فی تثبیت سلطتهم و العباسيون فی مواجهة المدالفکری فی عهد الامام کاظم (ع)» از مقالات مهم این مجموعه است.

و «دراسة الاسالیب التي أتبعها العباسيون فی تثبیت سلطتهم و العباسيون فی مواجهة المدالفکری فی عهد الامام کاظم (ع)» از مقالات مهم این مجموعه است. مقاله اخیر با نگاهی هوشمندانه به منابع کهن و بازشناسی متون معتمد، ابعاد سیاسی دوران امام را کاویده و موضع گراندقدر و تنبّه آفرین امام را دقیق نمایانده و بسیار خواندنی و درس آموز است.

۹. مجموعه آثار سومین کنگره جهانی حضرت

رضا (ع). کنگره جهانی حضرت رضا (ع). (مشهد، ۱۳۷۰). ج ۱ و ۲، ۳۷۰+۳۴۶ص، وزیری.

مجموعه مقالاتی است که محققان و شرکت کنندگان

در آن مجمع علمی به انگیزه بررسی شخصیت و زندگانی امام نگاشته و به کنگره عرضه کرده اند. عناوین برخی از مقالات چنین است: علم از دیدگاه حضرت موسی بن جعفر-ع- عقل و کاربرد و اثرهای مترتب بر آن در گفتار امام هفتم-ع- عنایت موسی بن جعفر-ع- به براهین عقلی، شخصیت عرفانی حضرت امام موسی بن جعفر (ع)، اوضاع تاریخی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی معاصر امام موسی کاظم-ع- سیره امام موسی بن جعفر-ع- در برخورد با دوستان و دشمنان، امام موسی کاظم-ع- و حدیث تصوف، ارتباط رجال شیخ و رجال برقی، اولاد و برادران امام کاظم-ع-، مهدی موعود (ع) در کلام امام موسی بن جعفر-ع-. این دو جلد، بر روی هم در جهت روشن ساختن ابعاد مختلف زندگانی آن حضرت سودمند و کارآمد است. مجموعه الآثار. کنگره جهانی حضرت رضا (ع). (مشهد، ۱۴۱۲). ج ۱، ص ۳۴۲، وزیری.

اولین بخش از مجموعه مقالات عربی ارائه شده به کنگره جهانی حضرت رضا-ع- است که موضوع آن بررسی شخصیت امام موسی بن جعفر-ع- بود. در این

آن سخن گفته ایم. (شماره ۷، ص ۱۰۸).

۱۳. مسلمانان شوروی: گذشته، حال و آینده. الکساند بنیکس و مری براکس آپ. ترجمه 'کاوه' بیات. (چاپ دوم: تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۱). پیشتر درباره این کتاب سخن گفته شد. رک: (آینه پژوهش، شماره ۱۰، ص ۹۳).

۱۴. مسلمانان در بستر تاریخ. یعقوب جعفری. (تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۱). ۳۰۴ ص، وزیری.

نگاهی است گذرا به جایگاه مسلمانان در بستر تاریخ و گسترش دامنه دانش در جوامع اسلامی. در بخش اول از گسترش اسلام در جهان سخن رفته و در بخش دوم از تشکیلات حکومتی مسلمانان بحث شده است. در بخشهای دیگر از فلسفه و فلاسفه، مسائل آموزش، علوم مادی، علوم اسلامی (تفسیر و علوم قرآن، فقه و اصول و...) و ادبیات و هنر مطالبی آمده است.

۱۰. تاریخ اسلام از پیدایش عرب تا پایان خلافت عثمان. سید هاشم رسولی محلاتی. (تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۱). ج ۱، ۲۶۴ ص، وزیری.

مؤلف سالهاست که به پژوهش در تاریخ اسلام پرداخته و آثار سودمندی در این باره ترجمه و تألیف کرده است. اکنون و پس از سالها تدریس تاریخ اسلام در دانشگاهها و احساس ضرورت تدوین متنی مختصر و گویا برای تدریس در مراکز آموزشی، به گزیده آثار تاریخی خود همت گماشته و جلد اول آن را در هفت بخش تا پایان خلافت اسلام تدوین و عرضه کرده است.

مقاله اخیر با نگاهی هوشمندانه به منابع کهن و بازشناسی متون معتمد، ابعاد سیاسی دوران امام را کاویده و موضع گراندقدر و تنبّه آفرین امام را دقیق نمایانده و بسیار خواندنی و درس آموز است.

۱۱. مجموعه آثار سومین کنگره جهانی حضرت رضا(ع). کنگره جهانی حضرت رضا(ع). (مشهد، ۱۳۷۰). ج ۱ و ۲، ۳۷۰+۳۴۶ ص، وزیری.

مجموعه مقالاتی است که محققان و شرکت کنندگان در آن مجمع علمی به انگیزه بررسی شخصیت و زندگانی امام نگاشته و به کنگره عرضه کرده اند. عناوین برخی از مقالات چنین است: علم از دیدگاه حضرت موسی بن جعفر-ع- عقل و کاربرد و اثرهای مترتب بر آن در گفتار امام هفتم-ع- عنایت موسی بن جعفر-ع- به براهین عقلی، شخصیت عرفانی حضرت امام موسی بن جعفر(ع)، اوضاع تاریخی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی معاصر امام موسی کاظم-ع- سیره امام موسی بن جعفر-ع- در برخورد با دوستان و دشمنان، امام موسی کاظم-ع- و حدیث تصوّف، ارتباط رجال شیخ و رجال برقی، اولاد و برادران امام کاظم-ع-، مهدی موعود(ع) در کلام امام موسی بن جعفر-ع- این دو جلد، بر روی هم در جهت روشن ساختن ابعاد مختلف زندگانی آن حضرت سودمند و کارآمد است.

۱۲. سیمای جوانان در قرآن و تاریخ اسلام. علی دوانی. (چاپ پنجم: تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۱). ۳۱۰ ص، رقعی.

گزارشی است از زندگانی چهره های منور تاریخ از قرآن، صدر اسلام و عالمان سده های واپسین. کتاب تنظیم نیکو دارد و خواندنی و سودمند است. پیشتر از

کتاب با استناد و اتکاء به منابع معتمد و با گزیده‌گویی و پیراستگی به قلم آمده است. مؤلف وعده داده اند این کار سودمند را پی بگیرند. توفیق وی را از خداوند خواهانیم.

۱۵. ماه و خورشید فلک. باستانی پاریزی. (قم، نشر خرم، ۱۳۷۱). ۴۳۲ص. رقی.

مجموعه‌ای دیگر از مقالات تاریخی استاد باستانی پاریزی است و همانند دیگر آثار وی، خواندنی و شیرین، و آمیزه‌ای از گزارش‌های تاریخی و هزل و جد، اما این بار با تأملی در طبیعت و زمین و آسمان. عناوین برخی از مقالات چنین است: طبیعت تاریخ، تاریخ طبیعت، باد، ژنرال سرما، آب، مرز آسایش، حشرات الأرض، دعای باران، خم نان، شهرهای بزرگ، برج قحطی و ...

۱۶. زندگانی امام علی الهادی (ع). باقر شریف القرشی. ترجمه سیدحسن اسلامی. (قم، دفتر انتشارات اسلامی، ۱۳۷۱). ۳۹۸ص، وزیر.

کتابی است سودمند، جامع و دقیق و استوار درباره زندگانی امام هادی (ع). پیشتر متن عربی کتاب را معرفی کرده‌ایم. (شماره ۱، ص ۸۲). اکنون ترجمه آن نشر یافته است که گامی است ارزشمند در شناخت این امام بزرگوار. بخش‌های اصلی کتاب عبارت است از: تولد و شکوفایی امام (ع)، جلوه‌هایی از شخصیت امام (ع)، علوم و معارف حضرت، اصحاب و راویان حدیثی آن بزرگوار، امام در سامراء، زندگانی سیاسی امام (ع) و شهادت امام (ع).

۱۷. زندگانی امام حسن عسگری (ع). باقر شریف قرشی. ترجمه سید حسن اسلامی. (قم، دفتر

انتشارات اسلامی). ۲۸۴ص، وزیر.

این کتاب در نه فصل، بررسی و تحلیلی است از زندگانی امام یازدهم (ع). عناوین برخی از فصول آن چنین است: تولد و شکوفایی، امام از نگاه دیگران، نامه‌های امام، سخنانی از نور در آستانه قرآن، احادیث و فقه امام (ع)، اصحاب امام و راویان حدیث ایشان، دوران امام (ع)، خلفاء معاصر امام.

یادآوری کنم که هر دو کتاب بوسیله کنگره جهانی حضرت رضا (ع) چاپ و منتشر شده است. ما پیشتر خبر ترجمه آن را آورده بودیم. (شماره ۱/۸۳)

۱۸. زندگانی حضرت ابوالفضل. باقر شریف قرشی. ترجمه سید حسن اسلامی. (قم، دفتر انتشارات اسلامی، ۱۳۷۱). ۲۲۴ص، رقی.

گزارشی دقیق و استوار و خواندنی از زندگانی و شخصیت پرچمدار بزرگ و چهره جلیل‌القدر کربلاء، ابوالفضل العباس (ع) است برخی از عناوین کلی آن چنین است: ولادت و رشد عباس و دیدگاهها، ویژگیهای روحی، با رویدادها، با نهضت حسینی، به سوی سرزمین شهادت.

۱۹. مخاطبین در وصیتنامه سیاسی-الهی حضرت امام خمینی. دفتر مطالعات سیاسی و بین‌المللی. (تهران، ۱۳۷۱). ۱۵۶ص، وزیر.

مقالاتی درباره اندیشه و تفکر حضرت امام-رضوان الله علیه- و عناوین آن چنین است: مخاطبان امام در وصیتنامه سیاسی-الهی، حضرت روح الله به غایت مفهوم محی‌الدین است، امام و روابط بین‌الملل، لزوم وحدت جهان اسلام، تحلیل پیام حضرت امام خمینی-ره- به گورباچف و شعر بلندی با عنوان «در سوگ خورشید». در پایان مجموعه، اسناد و

فعالیت‌های سیاسی علی اکبر داور، از رجال نامور و فعال در دوران رضاشاه. عناوین فصل‌های کتاب عبارت است از: دوران سازندگی، ورود به صحنه سیاست، نقش داور در مجلس پنجم، خلع قاجاریه و نقش داور، انتخابات دوره ششم و داور، داور وزیر عدلیه، داور وزیر مالیه و داور در آئینه تاریخ.

۳. مشاهیر رجال. به کوشش باقر عاقلی. (چاپ

اول: تهران، نشر گفتار، ۱۳۷۰). ۳۸۹ص، وزیری.

شرح حال بیست و دو تن از شخصیت‌های سیاسی معاصر است که به قلم تنی چند از محققان و مورخان نوشته شده است. این شرح حالها، پیشتر در جراید و یا در کتابهای تاریخی به چاپ رسیده و نشر آنها در یک مجلد، کار محققان را در یافتن آنها آسان کرده است. عناوین برخی از مقالات و نویسندگان آنها عبارت است از: سید جمال‌الدین اسدآبادی به قلم سید حسن تقی‌زاده، میرزا علی اصغرخان اتابک به قلم معیرالممالک، ستارخان به قلم رضازاده شفق، وثوق‌الدوله به قلم ملک الشعراء بهار و دکتر جواد شیخ‌الاسلامی، محمدعلی فروغی به قلم خواجه نوری و محیط طباطبائی، تیمور تاش به قلم دکتر قاسم غنی، سید حسن تقی‌زاده به قلم جمالزاده و مهدی مجتهدی، قاسم غنی به قلم محمد امین.

حقوق

۱. نگرشی تاریخ به فلسفه حقوق. محمدحسین

ساکت. (تهران، شرکت انتشارات جهان معاصر،

۱۳۷۰). ۲۴۵ص، وزیری.

این کتاب در چهارده فصل، بحث و بررسی مستند و دقیقی از فلسفه حقوق و سیر تاریخی آن در نگرشهای

تصاویر گویای اظهار علاقه و نظر چهره‌های علمی، سیاسی و فرهنگی جهان است درباره امام-رضوان‌الله‌علیه- که بسیار خواندنی و دیدنی است. امید است مجموعه اسنادی از این دست به گونه‌ای دقیق و چشم نواز- چنانکه در مقدمه وعده داده شده است- هرچه زود منتشر شود.

۲۰. شورش آقاخان محلاتی و چند مقاله

دیگر. حامد الگار. ترجمه ابوالقاسم سرّی. (تهران،

انتشارات توس، ۱۳۷۰). ۱۴۳ص، وزیری.

مؤلف در مقاله اول از شورش آقان خان محلاتی و انتقال امامت اسماعیلی به هند بحث کرده و در مقاله دوم از زمینه‌ها و ظهور و بروز فراماسونری در ایران. مقاله سوم نوگرایی مذهبی در ایران را به بررسی گذاشته که قابل توجه است. ملکم و آخوندزاده، مقاله واپسین این کتاب است و با نگاهی به اندیشه‌های آنان و پیشنهاد اصلاح الفبای عربی.

تراجم

۱. تحفة الأحباب. حاج شیخ عباس قمی. تحقیق

علی محدث زاده و سید جعفر حسینی. (تهران،

دارالکتب الاسلامیه، ۱۳۷۰). ۶۲۵ص، وزیری.

کتابی است سودمند در شرح حال و آثار اصحاب

پیامبر-ص- و یاران مشهور ائمه-ع- و تنی چند از

عالمان و دانشوران. پیشتر از این کتاب سخن گفته‌ایم.

(شماره ۱۰، ص ۵۵).

۲. داور و عدلیه. باقر عاقلی. (چاپ اول: تهران،

انتشارات علمی، ۱۳۶۹). ۴۰۸ص، وزیری، مصور.

تحقیق مفصلی درباره زندگی و اقدامات و

گونه‌گون به دست داده است. پایان بخش کتاب، رساله‌ای است چاپ نشده از ابن سکویه درباره عدالت با عنوان «جستاری پیرامون سرشت دادگری». درباره این کتاب در شماره آینده، به تفصیل سخن گفته خواهد شد.

اقتصاد

۱. اقتصاد در فقه اسلامی. سیدجعفر حسینی و محمدقاضی زاده. (تهران، دارالکتب الاسلامیه، ۱۳۷۰). ۳۸۴ص، وزیری.

کتاب با مقدمه‌ای درباره ضرورت دین و رسالت اسلام در هدایت انسان آغاز می‌شود و آنگاه با آهنگ باز شناسایی مسائل اقتصادی در فقه اسلامی، به تبیین مفهوم مال و مالک و مالکیت و اقسام آن ادامه می‌یابد. این بخش به گونه‌ای تطبیقی مالکیت را از نگاه مکاتب مختلف به بحث کشیده است. فرق بین مکتب اقتصادی و علم اقتصاد، راه‌های مشکلات اقتصادی و نیز نقش حکومت در اقتصاد اسلامی در این بخش مورد گفتگو قرار گرفته است. راه‌های تحقق مالکیت خصوصی در ذیل در عنوان، کار مستقیم و کار غیر مستقیم بخش بعدی است که در ضمن آن به احیاء موات احیازت صید، ارث و... پرداخته شده است. در بخش‌های بعدی، مالکیت عمومی، مالکیت دولتی، انفال در مصادیق آن گزارش شده و بحث‌های سودمند و قابل توجهی مطرح گردیده است. پس از روشن شدن اصل آزادی در اقتصاد اسلامی، در بخش‌های دیگری مؤلفان به انواع محدود کننده این آزادی پرداخته و از راه‌های گوناگون آن بحث کرده‌اند و بالاخره پایان بخش کتاب، عدالت اجتماعی به عنوان اصلی سرنوشت ساز در اقتصاد اسلامی، مطرح شده است. مؤلفان با کند و کاو در منابع فقهی، تفسیری حدیثی و پژوهش‌های جدید، این کتاب را سامان داده و به نقد و

بررسی آراء پرداخته‌اند. سعی مؤلفان مشکور باد.

۴. صدقه و نقش آن در تأمین اجتماعی. غلامرضا اکبری. (خراسان، کمیته امداد امام خمینی، ۱۳۷۰). ۲۴۰ص، رقعی.

بحث مستند و گسترده‌ای است از صدقه و نقش آن در محرومیت زدایی و تأمین اجتماعی؛ و شامل بحث‌های: معنای صدقه، فضیلت آن، وسعت معنای صدقه و انفاق، اوقات صدقه، شرایط آن، موارد مصرف صدقه و آثار آن، زمینه‌ها و انگیزه‌های صدقه‌تپادن و انفاق نکردن و بالاخره فرجام ترک انفاق و صدقه. مجموعه مباحث کتاب، مستند به آیات و روایات است و در تبیین و تشریح آنها از آراء و آثار بزرگان و عالمان بهره‌های شایسته‌ای گرفته شده و بر روی هم، کتابی است خواندنی و سودمند.

شرح حال

۱. سلمان و بلال. جواد محدثی. (قم، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۱). ۹۸ص، رقعی. گزارشی مختصر، گویا و خواندنی است از زندگانی، اندیشه، پیمردی و استواری سلمان و بلال در راه دین و حمایت از پیامبر-ص. در بخش اول از مسیر تحوّل فکری سلمان از زبان خودش، فضیلت‌های برجسته وی، نقش سلمان در جنگها و سلمان و حکومت مدائن سخن رفته است. در بخش دوم، از بلال، اسلام آوردن وی، شکنجه‌ها، سختکوشیها، نبردها، و تبعید وی بحث شده است.

زبان و ادبیات

۱. سرایندگان در قفقاز. عزیز دولت آبادی.

(تهران، بنیاد موقوفات دکتر محمود افشار، ۱۳۷۰). ۴۵۵ص، وزیری.

این کتاب پس از تاریخچه مختصری از قفقاز به گزارش زندگانی، و نمونه اشعار شاعران پارسی گوی قفقاز پرداخته است در چهار فصل. فصل اول پارسی سرایان آران و در ضمن آن اردویاد، باکو، شروان شاه، بیلقان، قراباغ، گنجه و... فصل دوم ارمنستان و فصل سوم داغستان و بالاخره فصل چهارم گرجستان.

پایان بخش کتاب فهرستهای دقیق، کسان، جایها، کتابها و سالشمار اهم حوادث آمده است. مؤلف در پایان تمام شرح حالها منابع تحقیق و مطالعه را عرضه کرده اند.

۲. دیوان داوری شیرازی. به اهتمام نورانی وصال. (تهران، وصال، ۱۳۷۰). ۸۰۴ص، وزیری.

محمد داوری شیرازی را یکی از بزرگترین شاعران دوره قاجار به شمار آورده اند و برخی از منتقدان او را گل سر سبد خانواده وصال شمرده و به یک دنیا ذوق و لطف ستوده و سبک اصلی وی را قصیده سرایی معرفی کرده اند. موضوعات اشعار وی را متنوعتر از همگنانش دانسته اند و محتوای دیوان وی را در تغزل، تشبیهات، شکوائیه ها و مدایح و مناقب انبیاء و مراثی امامان-ع- در جایگاهی بلند نشانده اند. آقای دکتر نورانی وصال، از پس سالها کوشش و تلاش، چاپی منقح و استوار از دیوان وصال را با مقدمه ای سودمند در شرح حال وی عرضه کرده اند.

۳. ستیز. شهید بن الهدی صدر. ترجمه لطیف راشدی. (تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۱). ۴۷ص، رقعی.

مجموعه ای است از چند داستان با دستمایه معارف

قرآن، مترجم با تلخیص و پردازش جدید، آنها را تدوین کرده است.

۴. المدخل الی تعلم المکالمه العربیه لغيرالناطقین بها. علی الحیدری و محمد الحیدری. (قم، دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۴۱۲). ج ۳، ۴۰۷ص، وزیری.

جلد سوم مجموعه ای است گراندقدر و ارزشمند که مؤلفان برای تدریس در بخش آموزش زبان عربی دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم تدوین کرده اند. مؤلفان که از استادان برجسته این رشته اند، پس از سالها تدریس به تدوین این اثر دست یازیده اند و متن آن را با آیات، روایات، حوادث مهم و پندآموز تاریخی درهم آمیخته اند و بدین سان متن آموزشی گراندقدری فراهم آورده اند. به لحاظ فنی نیز استادان فن آن را در موضوع خود بهترین اثر دانسته اند.

۵. آئین بلاغت. احمد امین شیرازی. (قم، دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۱). ج ۳، ۵۶۰ص، وزیری. شرح مفصل و گویایی است از بخش «بیان» کتاب مختصر المعانی.

۶. تلخ خوش. سیدمحمد راستگو. (قم، نشر خرم، ۱۳۷۰). ۲۷۰ص، رقعی.

نقد و نظریاتی است در زمینه حافظ پژوهی، که برخی از آنها پیشتر در نشریات به چاپ رسیده و اکنون یکجا مجال نشر می یابد. جناب راستگو از طالب علمان سختکوش تیزبین و از حافظ پژوهان نکته یاب و استوارنگار این دیار است و بی گمان اهل قلم با نقدها و نگارشهای وی آشنایی دارند. در این مجموعه وی افزون بر نقد و بررسی و دیدگاههای حافظ پژوهان

سیاسی

۱. انتخابات و مجلس در کلام و پیام امام خمینی. مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی. (تهران، ۱۳۷۰). ۲۶۳ص، رقعی.

موضوع بندی و تبویب مجموعه رهنمودها و گفتار حضرت امام-رضوان الله علیه- است درباره مجلس در ضمن چهار فصل با عناوین کلی: حاکمیت قانون، رفاندوم جمهوری اسلامی، شورای نگهبان و... در پایان کتاب، فهرست واژه‌ها و نمایه‌ها آورده شده است که بهره‌وری از کتاب را سهل الوصول می‌سازد.

۲. تاریخ روابط خارجی ایران: ۱- دوره اول مشروطه. علی اکبر ولایتی. (تهران، دفتر مطالعات سیاسی و بین‌المللی، ۱۳۷۰). ص.

در دوره هفده ساله مشروطه اول (۱۲۸۵-۱۳۰۲) ایران با کشورهای دیگر کمابیش در ارتباط بوده و گاه قراردادهای گوناگونی بین آنها منعقد شده است. در این میان به گفته مؤلف با چهار قرارداد سرنوشت ساز روبرو هستیم: پیمان روسیه تزاری و انگلستان، ایران و آلمان، ایران و انگلستان، و ایران و شوروی. در این کتاب، نخست به بررسی این چهار قرارداد و اوضاع سیاسی و اجتماعی ایران در آن سالها و شرایط و مقتضیاتی که تنظیم آن قراردادها را ایجاب می‌کرده است، پرداخته شده و سپس فهرستی از دیگر قراردادها و موافقت‌نامه‌ها و پروتکلها که روشنگر روابط خارجی ایران با دیگر کشورها در این دوره از تاریخ می‌باشد، ارائه شده است.

درباره «تلخ خوش» در شعر «آن تلخوش که صوفی ام‌الخبائثش خواند...»، به نقد آثار مهم حافظ پژوهانه اخیر، یعنی حافظ نامه بهاء‌الدین خرمشاهی، شرح غزلهای حافظ از حسینعلی هروی، آینه جام از زریاب خوبی، گلگشتی در اندیشه و شعر حافظ از محمدامین ریاحی پرداخته است. مقاله داوری ادبی و شرحی بر بیتی از حافظ و گامی در تصحیح غزلهای حافظ، در کنار مقالات یاد شده بر تنوع و ارزش این مجموعه افزوده است.

۷. روش نویسندگان بزرگ معاصر. حسین

رزمجو. (تهران، انتشارات توس، ۱۳۷۱). ۲۲۲ص، وزیری.

قلم، این هدیه الهی و پدیده شگفت خلقت که خداوند به نامش سوگند یاد کرده است، برترین و کاراترین عامل ابلاغ و ابراز تبیین مقصودها و عرضه رازها و رمزهای اندیشه انسان است. چگونه باید از آن در رساندن پیام بهره گرفت؟ اندیشه‌ها، باورها، نتیجه پژوهشها را در قالب مقاله، کتاب و گزارش، چسان باید سامان داد و دلها را بدان متوجه ساخت؛ نوشته از چه مراحل باید بگذرد تا ساختمان اصیل و استوار آن شکل گیرد؛ اینها و جز اینها، سؤلهایی است که ذهن بسیاری، و حتماً تمام نویسندگان را مشغول می‌دارد و مهمترین دلمشغولی کسانی است که تازه قلم به دست می‌گیرند تا نتایج مطالعات، تحقیقات و بررسیهایشان را بنویسند. استاد رزمجو از ادیبان و محققان خوش قلم و نیک نویس این دیار در سومین چاپ کتاب گرانددرش-که بازسازی و بازنگری بنیادینی در آن روا داشته است- به این سؤالا با ارائه نمونه‌ها و ارزیابی آنها، به دقت پاسخ گفته‌اند.

مجموعه ها

۱. مجموعه 'رسائل فارسی' (مشهد: بنیاد پژوهشهای اسلامی آستان قدس رضوی، ۱۳۷۰). دفتر دوم، ۲۵۰ص، وزیری.

دومین دفتر از مجموعه ای ارزشمند و گرانقدر است که به تصحیح، تحقیق و نشر رساله ها و نگاشته های عالمان اسلامی در موضوعات مختلف می پردازد. پیشتر از اهمیت این گونه آثار و چگونگی دفتر اول سخن گفته ایم. (آینه پژوهش، شماره ۱، ص ۸۵). این دفتر دارای هفت رساله است: تهلیلیه از محقق دوانی، رساله شمع از جلال الدین خوافی، بیان الحقائق از رشیدالدین فضل الله همدانی، سته ضروریه از محمد قمی، زیبب از میرفندرسکی، مختصر وحیدی از محمدعلی دوست، و تفسیر سوره یس. هر رساله با مقدمه ای کوتاه در معرفی مؤلف و رساله آغاز شده است. از آنجا که محققان در تحقیق رساله ها متعدّدند، شیوه واحدی بر تصحیح حاکم نیست.

۲. مجموعه مقالات و پرسشها و پاسخها. علامه

سید محمدحسین طباطبایی. (تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۱). ج ۲، ص ۳۴۲+۴۵۳، رقعی. مجموعه ای است از مقالات، پژوهشها و پاسخهای استاد علامه طباطبایی در موضوعات گوناگون اسلامی. مطالب این مجموعه زیر عناوین اسلام شناسی، مسأله امامت و تشیع، مقام و موقعیت زن در اسلام، مسائل فلسفی، مسأله آفرینش و رستاخیز، مسائل اجتماعی اسلام و مسائل گوناگون عرضه شده است. درباره این مجموعه و مجموعه آثار علامه طباطبایی که اکنون نشر آن به گونه ای منظم آغاز شده است، مقاله ای داریم که در همین شماره چاپ شده است.

مجموعه مقالات دومین سمینار افغانستان دفتر

مطالعات سیاسی و بین المللی. (تهران، ۱۳۷۰). ۶۸۶ص، وزیری.

در مهر ۱۳۸۶، دفتر مطالعات سیاسی و بین المللی، دومین سمینار افغانستان را برگزار نمود و به مدت سه روز با شرکت کارشناسان امور افغانستان، مجاهدان افغانستان و رهبران گروههای جهادی، به بررسی چگونگی مسائل سیاسی و روند مبارزاتی و آینده افغانستان به بحث و بررسی پرداخت. کتاب حاضر شامل سخنرانیهای ایراد شده در آن سمینار است و عناوین آن عبارت است از: موقعیت استراتژیکی افغانستان، سیاست ابرقدرتها در قبال مسأله افغانستان، حکومت آینده، تعلیمات الهی و عرفان در افغانستان، بررسی واقعیتهای موجود در افغانستان، روابط پاکستان و افغانستان و....

